

Az Országos Erdészeti Egyesület

Vándorgyűlése

Miskolc 1968

OEE Könyvtár
Áll. Ell. 2024

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET VÁNDORGYŰLÉSE

MISKOLC 1968 AUGUSZTUS 12–13

Országos Erdészeti Egyesület	
Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár	
Leltári szám:	2639/L2024
Csoport szám:	IV
Raktári jelzet:	20/0

A mi városunk

A gazdálkodás kialakulása és új nagyüzemi módszerek keresése a bükk természetes felújítására

A bemutató területén folytatott erdőgazdálkodás vázlatos ismertetése

Szerkesztette:

HUSZÁR ENDRE

Felelős kiadó: Bedő Tibor igazgató

88.6080 Győr-Sopron megyei nyomda 1. telep, Sopron

A MI VÁROSUNK

Nehéz dolga van a miskolcinak, mikor városáról kell írnia. Hiszen, mert miskolci, szereti is szűkebb hazáját, s mert tiszte is, meg akarja szerettetni vendégeivel. Próbálja meg tehát felvillantani történetét, nem titkolva problémáit, de méltóképpen értékelve azt, mi érték? Azt hiszem, ez a leghelyesebb.

Mikor hazát ismerni az ember útrakél, számtalanszor hallja a felsorolást: Budapest világváros, Pécs emlékeivel a magyar humanizmus szellemét és a szomorú török időket idézi, Sopron műemlékekben egyik leggazdagabb városunk, kövei a római korról regélnek, Eger olyan, mint egy gyönyörű barokk ékszerdoboz és így tovább, szólnak lelkesen hazánkról fiai. S mikor városunkra terelődik a szó, valljuk be: sokszor fájva, restelkedve halljuk a véleményeket, így mondják summázva: Miskolc nem szép. Persze, aki ilyen véleményt formált, biztosan régen, nehezebb, szegényebb időkben formálta ezt, vagy pedig nem vagy csak felületesen ismeri a várost. Mert ha ma elindulna egy sétára – persze jól felkészülve, mert látnivaló akad elég – és felkapaszkodna az Avas tetejére a háromszáz, ötszáz éves ódon pincékkel, prэшázakkal, kis villákkal szegélyezett úton, fel egészen a vasbetonból épített impozáns látványt nyújtó kilátóig – mely méltó jelképe a városnak – elcsodálkozhatna az alkotó ember génuszán, mely ebből a súlyos anyagból ilyen légiesen könnyed, égető, karcsú építményt produkált. Ha szerencsénk van – tételezzük fel ezt, és szép időben gyönyörködhetünk a panorámában, bizony elcsendesedünk egy pillanatra, mert megkapó az élénk táruló látvány. A távolban a Bükk-hegység nyolc-kilencszáz méteres ormai vigyázzák a várost. Végig hordozva tekintetünket a modern Kilián lakótelepen, a diósgyőri kémények rengetegén, a belváros színes tarkaságán, a Szentpéteri kapui létesítményeken, az Egyetemváros felé vezető hosszú, kertekkel szegélyezett úton egymás mellett sorakozó szép házakon, villákon, – s ugyan innen nem láthatjuk tisztán a városhoz csatolt Lillafüredet, Hámort, Perecest, Egyetemvárost, Tapolcát, Hejőcsabát és Szirmát, de hallottunk már róluk –, így egy vidéki metropolis képe rajzolódik elénk.

Az olvasó, ki szomjúhozza az ismereteket, biztosan megbocsátja nekem, hogy nagyon messziről kezdem az ismertetést. No, nem a tudós régészek, történészek alaposságával, csak a teljes képhez illő adatok közlésével. A város területén már ötven-hatvanezer évvel ezelőtt élt és munkálkodott ember ezen a lépcsőzetes rétegződésű tájon. Lépcsőzetes, mondjuk, mert a száztíz méter tengerszint feletti magasságú Sajó völgyéről, a kétszázötven méter tengerszint feletti magasságú Avasról és a nyolc-kilencszáz méter tengerszint feletti magasságú Bükkről beszélünk. Hogy a régi-régi időkre mi utal? A Sajó völgyében feltárt ősi lakóhelyek. Az Avas tetején a mezolitik és neolitik embere bányászta a kovakövet szerszámai számára. A bronzkorszakban és a vaskorban itt élő illyrek, kelták már földvárakkal védték településeiket, és kb. kétezer évvel ezelőtt megkezdték a vas felhasználását. A kelták telephelyét, az Avas alját, fokozatosan a germán és szláv törzsek szállták meg a népvándorlás során. A honfoglaló magyarság ezt az őslakosságot találta itt földbe mélyített, kezdetleges házaiban.

Később a krónikás ezt írja: „A vezér Böngörnek, Bors apjának nagy földet adott a Tapolca vizétől a Sajó vizéig, melyet Miskoucnak hinak.” Ebből az elnevezésből származik a ma használatos városnév. A magyar történelem tragikus eseménye volt a tatárokkal vívott ütközet, pár kilométerre a várostól Muhinál, 1241. áprilisában. Az első nagy, nemzeti katasztrófa színhelye volt ez a széljárta síkság a Sajó mentén. Az ázsiai pusztákról érkező tatár hordák a szűk szekértáborba zsúfolt magyar sereget szinte megsemmisítették. IV. Béla, Ernye bán segítségével Diósgyőr felé menekült. A király hálája jeléül később nekiajándékozta ezt a területet, s ő építette a régi földvár helyén a híres-nevezetes diósgyőri várat.

Az Árpádház kihaltával az Anjou dinasztia került Magyarországra trónjára. Erről a történelmi eseményről írta a diósgyőri vár valamelyik Bükkre néző ablakára Ernye fia, István íródeákja, az utolsó Árpádházi királyt, III. Endrét sirató emlékezetes levelet, melyet azóta minden történelemkönyv idéz: „Letört István, első magyar király törzsének utolsó aranyágacskája.” Róbert Károly révén ez a vidék már királyi birtok lett. Nagy Lajos uralkodása idején magyar-lengyel vonatkozásban válik nagyjelentőségűvé a vár. Nagy Lajos halála után mindenkor a királyné birtoka lesz, s ezzel számos, pajzán történet szülője. Itt most csak ennyit mondunk a várról. Ebben az időben a kis középkori Miskolc kézműveseinek száma egyre gyarapodik. Ez a folyamat Zsigmond, majd Hunyadi Mátyás uralkodása alatt a kereskedelem fejlődésével lesz egyre teljesebb. Említésre méltó az 1508-as év, az első – a mészáros – céh megalakulásának éve.

Úgy hírlík, a város lakóit a hatalom jogtalanságaival való szembeszegülés jellemezte történelmének kezdete óta. 1544-ben a budai törökök ostromolták a várost, mert a „hódolni nem akaró pórok” szembeszálltak uralmukkal, s ezt az eseményt énekelte meg Tinódy Lantos Sebestyén. 1616-ban a török adószedők elől a Bükk rengeteibe bujdosott a lakosság. A törökökkel való szembeszegülés frappánsan jellemzi Hámán pasa 1663-ban írt levele, mely így kezdődik: „Ti miskóczi birák, polgárok és egész tanács! Szófogatatlan és kemén nyakú, rossz ebek!” — Ezt olvasva büszkeség tölti el az utódot ősei iránt. A török pusztítások megváltoztatják a város arculatát, s ezért van a városnak a diósgyőri váron kívül, — melynek restaurálása tizenöt év után most áll befejezés előtt — csak két középkori műemléke: az Avasi templom, amely mai formájában 1470–1489 között épült gót stílusú csarnoktemplommá, a különálló harangtoronnyal, mely 1557-ben épült, és a mai múzeumépület egy része.

Gombolyítsuk tovább történetünk fonalát és már a reformáció korában vizsgálhatjuk a város lakosságát, kik hű támogatói a megújodásnak. A Rákóczi-féle szabadságharcban önfeláldozóan, hősiessen küzdenek a miskolciak. 1704-ben innen, a városból irányítja a fejedelem az eseményeket, 1706-ban itt folytat béketárgyalásokat.

A XVII–XVIII. században sok megpróbáltatásban volt része a város népének. 1691-ben nagy árvíz, 1706-ban tűzvész pusztít (Rabutin császári seregei égetik fel Miskolcot). A pestis háromízben is megtizegeli a lakosságot, 1781-ben újból hatalmas tűzvész támad, leég 568 épület.

Azonban sem a történelmi, sem az elemi csapások nem törik meg a lakosság erejét, mert újra és újra felépítik városukat, jelentős áruforgalmi központtá alakítva, és így játszik a kelet felé irányuló kivitelben egyre jelentősebb szerepet. Korai manufaktúrái közül a fűrészmalomok és üveghuták említésre méltóak.

A Szinavölgyi nagyipar alapját 1755-ben Fazola Henrik, tehetséges iparos teremtette meg, szerencsés kézzel választva ki massájához — öskohójához — a helyet. A vasgyártáshoz szükséges ércet a Bán-völgyéből, Rudabányából és Telekesről szállították a borsodi és gömöri furmányosok, vizet meg bőségesen szolgáltatott a Margit forrás és a Garadna patak. No, ha már a furmányosoknál tartunk, szót kell ejteni felüdülésül a miskolci kocsonyáról is. A szólás-mondás eredetéről szolgáló történet a Magyar Huszárhoz címzett fogadóban esett meg. Hogy hogyan? Hát úgy, hogy valamelyik gömöri furmányos megéhezvén egy szép napon, betért éhségét csillapítani a Potyka Kati vendéglőjébe, és kocsonyát rendelt. Hogy történt, hogy nem, lényeg az, hogy az eléje helyezett kocsonyából egy jól

megtermett béka pislogott rája. Beleragadt a kemény, sűrű, fagyos kocsonyába, és nem tudott ám szabadulni onnan. Azóta mondják: pislog, mint a miskolci kocsonyában a béka. Mivelhogy a furmányosok köztudottan a világ legpletykásabb emberei voltak, hét vármegyét bejártak, így hát egy-kettőre híre ment az esetnek. No, de fordítsuk komolyra a szót, és térjünk vissza Fazoláékhoz. Fazola Frigyes, az utód, már nagyobb vállalkozásba kezdett. Az általa épített új massát 1813-ban helyezték üzembe. Egymást felváltó nemzedékek munkájából épült tovább az egykori kezdeményezés, és 1868-ban rakták le a mai nagy gyár alapköveit.

A vasgyártás megkezdésével majdnem egyidőben, 1773-ban kezd meg működését a diósgyőri papírmalom. Jelentőssé fejlődik a város sör és szeszgyártása. A szűcsök és lakatosok messzeföldön híresek munkájukról. Az előbbieket biztosan jól sikerült bükki vadászatok eredményeként jutottak nemes, szép prémekhez, az utóbbiak pedig a vasgyártásnak köszönhatték létüket.

A magyar történelem kiemelkedő eseménye, az 1848–49-es szabadságharc Miskolc népét is érintette. Számos derék, vitéz miskolci harcolt a szabadságért. Miskolcra került a Kossuth-kormányba Szemere Bertalan is belügyminiszternek, Palóczy László meg, a város másik nagy szülöttje, a forradalmi országgyűlés elnöke volt.

Az egyre jobban fejlődő Miskolc városias képének jellegzetes vonásait az iparosok teremtik meg. Hogy mennyiféle foglalkozást úznak, még felsorolni is belefárad az ember. Egy pár belőle mutatóba: puskaművesek, órakészítők, csizmadiák, kékfestők, vászonfehérítők, a már említett szűcsök, lakatosok, rác és görög kereskedők, mind megtalálhatók ekkor.

Az ország iparosodásának fellendülését nagymértékben befolyásolja a vasút igénye. Így van ez itt is. A vasgyár fejlődésének ütemét az egyre fokozódó vasútépítés szabja meg, ipari centrummá alakítva a várost. 1870-ben a nagyolvasztó, 1871-ben a hengermű kezdi meg a termelést, majd a Miskolc-vasgyári vasútvonal megépítése nyit még nagyobb távlatokat. Időközben, a kiegyezés után – tehát nem sokkal az alapítást követően – az állam vette át a gyárat. Története összefonódott a város történetével, köteteket lehetne megtölteni az események leírásával. Kezdve attól, hogyan alakult, fejlődött a munkásság szervezett erővé, hogyan bővült a termelés a háborús konjunktúra idején, hogyan vált egyre világosabbá, hogy a dolgozó ember számára csak szenvedést jelent a háború, a tőkéseknek viszont busás hasznot. 1917. november 25. emlékeztető nap volt, mert ekkor rendeztek a diósgyőri munkások hatalmas tüntetést a háború ellen. 1919. májusában, a Tanácsköztársaság kikiáltása után itt zajlott a miskolci csata, melyből kivették ré-

szüket a diósgyőri vasasok. A huszas években ismét beköszönt a munkanélküliség. A román királyi haderő ekkor 650 vagon gépet és gyárfelszerelést szállít el. A dekonjunktúra éveiben nyomor, állástalanság, kétségbeesés uralja a Szinva völgyében lakók életét. A munkások nagy részét elbocsátják, üresen tátonganak a műhelyek, a szerelőcsarnokok, kihűlnek a kohók, a hatalmas gyárkémények nem ontják magukból a füstöt. Dermedt mozdulatlanság.

A gazdasági válság enyhülésével nagyon lassan indul meg a vérkeringés, majd a háborúra való készülődés lendíti fel ismét a termelést. A munkások létszáma egyre nő, 1943-ra már eléri a hétezeret.

1944-ben, a Gestapó bevonulása után, a diósgyőri munkások történetük fénylő tetteit produkálták. A kegyetlenkedésekre ellenállás volt a válaszuk. Önfeláldozóan, életük kockáztatásával szabotálták a gyár leszerelési munkálatait, s így sok értékes gép elhurcolását akadályozták meg. Hosszan lehetne mesélni halált megvető bátorságukról, arról, hogyan mentették meg a Martin-telepi hidat a felrobbantástól, hogyan gyártották éjszakánként a röpcédulákat, hogyan segítettek az üldözöttek bújtatásában. Ezeknek az eseményeknek a feldolgozása napjainkban folyik történészeink által.

A háború utáni idők emberére a hallatlan erőfeszítés jellemző. A romok eltakarítása, az első évek sok megpróbáltatása érlelik az embert olyanná, hogy méltán kap helyet irodalmunkban is. Barabás Tibor „0”-s vércsoport című novellájában állít szép emléket annak a huszonhat munkásnak, munkásnőnek, kik szerencsétlenül járt társuk, Ferenczi Béla megmentésére, bőradásra jelentkeztek. Olvasóink biztosan emlékeznek az esetre, hiszen annak idején öles betűkkel közölték az újságok a hírt.

Ezen az 530 négyzetkilométernyi területen 178 ezer ember dolgozik, alkot, küzd és teremti meg igazzá téve Móricz Zsigmond jóslatát: a legnagyobb jövőjű magyar várost. A környező helységek lakói duzzasztják nappal 35 ezer emberrel többre a lakosságot. Ennyivel több ember talál megélhetést a Lenin Kohászati Művekben, a Nehézszerzőgépgyárban, Dimávg-ban, Hejőcsabai Cement- és Mészműben, az Üveggyárban, Épületelemgyárban, Csokoládégyárban, Fonodában, építőiparban, közlekedésben, kereskedelemben, szórakoztató iparban, az egészségügyi, kulturális és oktatási intézményeknél.

E felsorolás sejteti, hogy mennyire bonyolult a városkép ma, ebben az elsősorban nagyipari központnak számító városban, melynek érdekes ötvözetét éppúgy adják a miskolciak, mint a diósgyőri vasasok, a perecesi bányászok, a görömbölyi, hejőcsabai vagy szirmai parasztok, vagy a város fiataljai, diákjai. A ma Miskolcának képét megrajzolni talán nehezebb, mint évszázadok történetét felvil-

lantani. Éppen mert oly sokrétű. Állandóan alakul, fejlődik, problémákat teremt és eredményeket produkál.

Egyre több létesítményt mondhatnak magukénak a város lakói. A kulturális létesítmények közül elsőként a Nehézipari Műszaki Egyetemet kell említeni, mint a város arculatát erőteljesen befolyásolót, mely 1949-ben alakult a selmecbányai és soproni kohó- és bányamérnöki karokból. Az első előadásokat még a Földes Ferenc Gimnáziumban tartották 300 hallgatónak. Ma már a Dudujka-völgyben felépült Egyetemvárosban közel 2 ezer diák tanul a korszerű előadótermekben, könyvtárakban. Az Egyetemváros területén létesült a KGM. Tüzeléstechnikai Kutatóintézete, mely a közelmúltban ünnepelte fennállásának 10. évfordulóját, évtizedes ténykedésével öregbítve a magyar tudomány és technika jó hírét. A város mintegy 25 ezer diákja 15 középiskolában, 40 általános iskolában tanul.

Miskolcon a Széchenyi utcában található az ország első kőszínháza. 1819–23 között építették. A megnyitás napján az épület körül tolongott a város apraja-nagyja, mikoris Kisfaludy Károly: A tatárok Magyarországon című darabját adták elő. 1843-ig, a nagy tűzvészig a magyar színháztársulat olyan hírességei játszottak itt Déryné Széppataki Rózán kívül, – kinek a nevét viselte később a színház – mint Egressy Gábor, Jókainé Laborfalvy Róza, Szerdahelyi Kálmán, Latabár Endre.

S ha a múltat emlegetjük, ki ne hagyjuk a nagy magyar természettudósról és polihisztorról, Hermann Ottóról elnevezett múzeumot, melynek anyagában az őskori leletek mellett hún-avarkori emlékeket találunk és számos, szép néprajzi gyűjteményt. A múzeum előtt áll a nagy tudós szobra. Az eredetileg református kollégiumnak épült, XVI. századbeli épületet pillanatnyilag renoválják.

Beszélgünk a máról. Arról, hogy a miskolciak kulturális igényeit a színház mellett a filmszínházak, a Felolvasó Színpad, a Miniszínpad előadásai, a Szabadság téren lévő Megyei Könyvtár író-olvasó találkozói, a TIT tudományos és ismeretterjesztő rendezvényei, az archiv filmklub vetítései szolgálnak kielégíteni. És még nem is ejtettünk szót a Nyári Szabadegyetemről, melyek sok külföldi érdeklődőt vonzanak, aztán a város zenei eseményeiről, az Ávasi templomban tartott hangversenyekről, a filmfesztiválokról – immár ötödik alkalommal – az új SZOT székházban, mikoris alkotók és nézők közvetlenül cserélhetik ki gondolataikat. A város képzőművészei a Déryné utcai Galériában állíthatják ki munkáikat. A Galéria létrehozása sok érdekes gondolat megvalósítására adott alkalmat: a nemzetközi magasszínvonalú fotokiállítás, könyvtörténeti kiállítás is ezt igazolja. A Képcsarnok Szőnyi István kiállító

termében is módunk van ismerkedni új alkotásokkal, s lépni egyet ízlésben, szemléletben. Ha már eleget nézelődtünk a Képcsarnok kirakatában, sorsát pecsételve maradék pénzünknek, menjünk tovább, nézzük meg a Sötét-kaput, a Rákóczi házat – nagyon patinás –, kukkantsunk végig a Rákóczi utcán, sétáljunk el az Avas szálló előtt, vessünk egy pillantást kicsit odébb a Megyei Tanács klasszicizáló épületére, s ha templomokban akarjuk keresni a régi alkotásokat, nézzük meg a barokk stílű Minorita templomot – belül 200 éves faragott padokkal – és a ma kollégiumnak használt rendházat, a görög-keleti templom XVIII. századi ikonosztázionját, mely a legszebb hazai ortodox egyházi faragvány, az evangélikus templom Székely Bertalan festményét, és ha már nagyon elfáradtunk, ülünk fel a Béke téren a modern autóbusz végállomáson a 2-es buszra, menjünk ki Tapolcára. A busz ablakából láthatjuk a Mindszenti templomot, átellenben a modern, színes SZOT épületet, előtte robusztus szoborcsoporthoz és két kedves kamaszfiú összekapaszkodott játékos szobrát, a Semmelweis kórházat, az SZTK rendelőintézetet, előtte korsós nőalak, szépen gondozott kerteket, jómódról tanúskodó villákat, új lakóházakat, balra a Hejőcsabai Cement- és Mészművet, jobbra az Egyetemvárost, és már meg is érkeztünk. A szláv eredetű elnevezés melegvízű tavacsát, hév-vízű mocsarat jelent. „Tapolca igen régi település. Már Anonymus is emlegeti. Böngör és fia Bors, valamint utódaik a melegvízű kút fejénél áldoztak pogány istenüknek. Ebből a hagyományból származhatott, hogy a hatalmas Bors-Miskoucy nemzetség a kereszténység felvétele után is megtartotta ezt a területet temetkező helyéül, s e célból épült fel a XIII. század elején a Péter és Pál tiszteletére emelt benedekrendi monostor. Mivel a meleg forrás már ősidőktől fogva ismert volt, nem lehetetlen, hogy a barátok gyógyítással is foglalkoztak.” A Várhegy tövében fakadó rádióaktív meleg források századok óta híresek. A forrásokra még a török időkben épült apró, előregedett házacskákat lebontották a felszabadulás előtt. A régi fürdőház még a XVIII. században épült. 1936-ban építették a strandot és 1938-ban a termálfürdőt. A víz ideg- és szívgyengeségben szenvedők gyógyítására kiválóan alkalmas. A gyógyfürdőt tápláló források mély barlangban törnek elő. Itt létesült hazánk egyetlen barlangfürdője. Fürdünk egyet itt felüdülésül, és jól fog esni utána a parkban egy séta, vagy ha kedvünk kerekedik: csónakázás a tavon. S ha van még időnk, ülünk le az Anna szálló terrasán vagy a Sziget preszszóban, ahonnan gyönyörködhetünk a pompázatos virágokban.

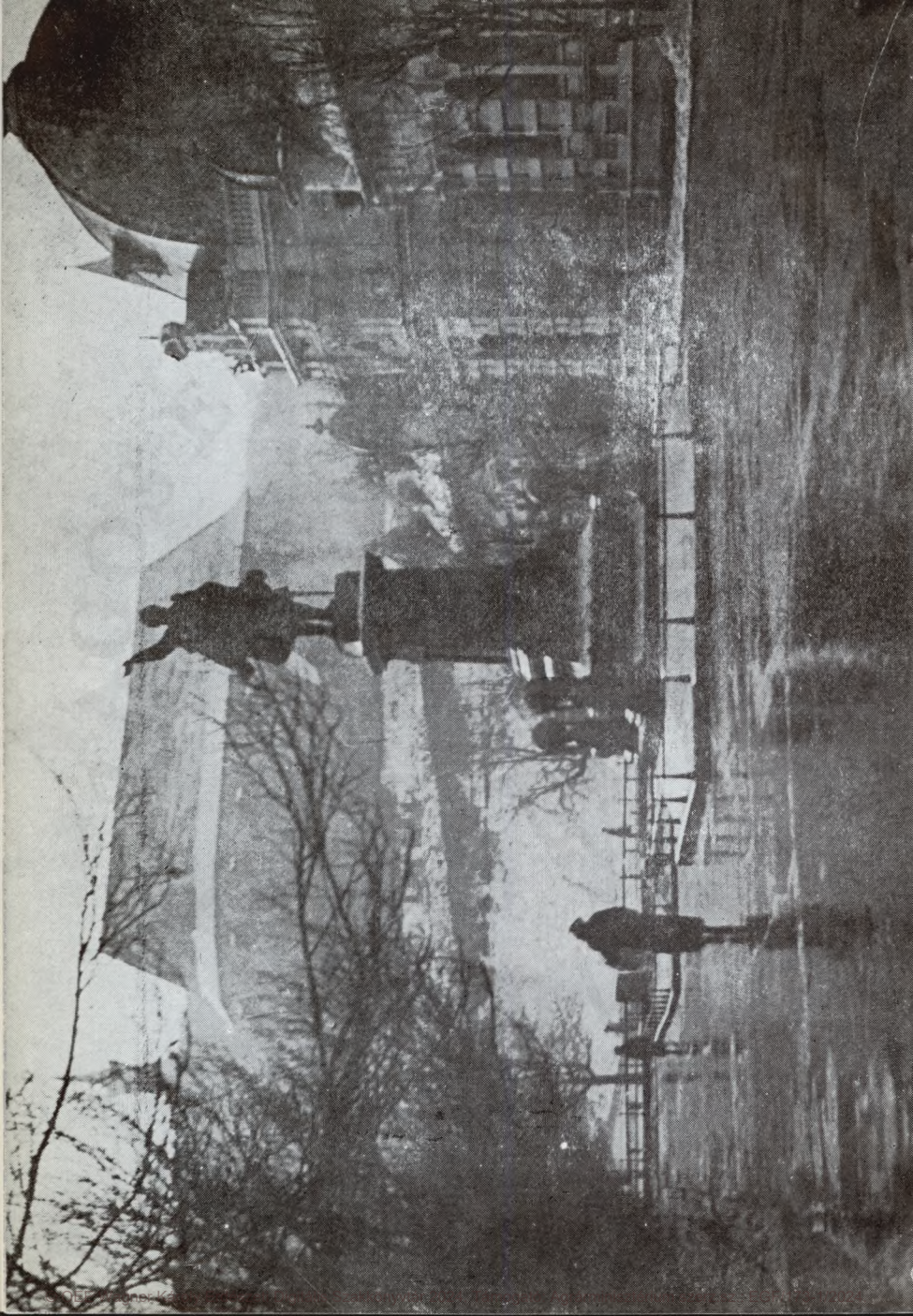
Jó házigazda módjára mindent meg akarunk mutatni vendégeinknek és ezért fordulunk az Egyetemváros mellett egy kis emelkedőre, ahonnan remek kilátás nyílik a Lenin Kohászati Művekre, a vas és

acél birodalmára. Vég nélküli csillesorok szállítják a hatalmas méretű kohók, kazánok táplálékát. Kémények magasodnak az ég felé szürke, vörös és sárga füstöt ontva. Dübörgés, sistergés, fémek csengetése olvad különös, félelmetes zenévé. Fantasztikus, lenyűgöző élménnyé ötvöződik kép és hang. Az ember kicsinek tűnik műve mellett. (Ha egyszer módunk lesz rá, ne mulasszuk el a gyár esti fényeit is megnézni, mert csodálatos.)

Elhaladunk a modern Kilián lakótelep mellett – melynek felépítése Miskolc súlyos lakásgondjain enyhített – az Uránia csillagvizsgáló előtt a diósgyőri vár felé. El kell mondani, – mert olyan bűbajos – a Diósgyőr elnevezés mondabeli történetét. Mikor IV. Béla a tatárjárás után körutat tett országában a tatárdúlást felmérni, eljutott ide is. Hatalmas diófa alatt, szegényesen, de illendően vendégelte meg a királyt egy Péter nevezetű jobbágy, ki itt tengette életét. Itt hányta-vetette meg az ország életét uralkodó és alattvalója, meg azt, hogyan is lehetne itt várat építeni ismét, mikor ahhoz sok-sok arany kellene, a kincstár meg oly üres. A történet eddig tartana, ha Péter nem azt álmodja, hogy a fa csupa-csupa aranydiót terem, s megjelenik egy tündér, ki azt tanácsolja, hogy vágja ki a fát, mert alatta őt kád aranyat talál. Sajnálta nagyon Péter a gyönyörű fát, de várúrnak lenni sem utolsó – gondolattal, megfogadta a tanácsot. Bizony meg is találta az aranyat, és felépítette a várat, s mikor az utolsó szög is a helyén volt a lovagteremben, felöltözött szépen, tarisznnyát akasztott a vállára és elment a királyhoz Esztergomba – hiszen akkor ott volt a királyi rezidencia, emlékszünk rá a történelemből – és felajánlotta neki az új várat. Ahogy ez már a mesében lenni szokott: jó tett helyébe jót várj, a király nemesi rangot adott Péternek és tetejébe a várat is nekiajándékozta. Azóta Diósgyőr a neve. Így szól a monda. A valóság pedig a diófák és a régi földvár-gyűrű és az ebből származó név. Erdészek lévén ejtsünk szót az uradalomról, – erdőről is. Először a tulajdonos főúr birtoka, majd később kincstári birtok lesz.

A vár augusztus 20-án nyitja meg kapuit, ahol várostörténeti, hadtörténeti és műemlékvédelmi kiállítás tekinthető meg. Gazdagodik zenei életünk is ezzel az eseménnyel, a történelmi levegőt árasztó belső udvaron történelmi témájú oratóriumokat adnak majd elő. Majláth felé visz utunk és el kell mondanunk, hogy a pálosok kolostora állt itt (a rendet Özséb esztergomi kanonok alapította 1263-ban), s mikor II. József a rendet feloszlatta 1786. augusztus 20-án, a birtokot a koronauradalomhoz csatoltatta, s a vagyon átvételével Majláth József főispánt bízta meg. Innen az elnevezés. Elhaladunk az 1782-ben alapított Papírgyár mellett, ahol ma kb. 3 ezer tonna papírt termelnek évente. Itt gyártják a pénznyomta-

táshoz szükséges papírt is. Egyre jobban érezzük – közeledvén – az erdő illatát. Jobbra a Csanyikot – szép fekvésű, délnek nyitott széles völgyet, kedvelt kirándulóhelyet – láthatjuk. Neve a középkori Chenig falunéből ered. A lillafüredi műút mellett, Hámor előtt magasodik fejünk fölé a Molnár szikla. Története több változatban ismeretes, de mindenképpen szomorú. Mi úgy ismerjük, hogy hajdan a Szinva patak partján állt egy vízimalom. A molnár leánya beleszeretett a szegény molnárlegénybe, s mivel nem lehetek egymásé, levetették magukat a magas szikláról. Mélyen alattunk Hámor pirostetős házai bújnak meg hatalmas hegyektől körülölelve, kedves látványt nyújtva, sejtetve a későbbi pazar élményt. Ebben a kis községben töltötte gyermekévei nagy részét Hermann Ottó, ahol apja kincstári orvos volt. Itt született unokaöccse Vadas Jenő, aki az Erdészeti Akadémia professzora lett, kinek emlékét idézi most vándorgyűlésünk is.

Már szomszjasan issza tekintetünk a látványt, melyet Lillafüred nyújt. Nevét báró Vay Lillától nyerte. Meg kell állnunk csodálni ezt a gyönyörűséget. A Palotaszálló, mely Mátyás korabeli olasz renaissance stílusban épült 1927–30-ig, méltó reprezentánsa a vidéknek. A sötétzöldbe öltözött hegyek remek háttért nyújtanak ennek a várszerűen épített, tornyos palotának. Az elegánsan berendezett luxusszálló ma SZOT üdülő. Kellemes a séta a függőkertekben, megnyugtató hallgatni a víz csobogását, s a vízesés szertehulló, szivárványszínben tündöklő vízceppjein keresztül nézve felejthetlenné válik a kirándulás élménye.

Talán vannak akik nem tudják, elmondjuk tehát, hogy a Palotaszállót, a függőkerteket és a Szinva medrének megváltoztatásával a vízesést is, erdészek hozták létre. A szálló a felszabadulásig erdészeti kezelésben volt.

A Hámori tó – régebben Taj – haragoszöld vizében gyönyörködve nem is jutna eszünkbe, hogy mesterséges felduzzasztással a XVIII. század végén a vasgyártáshoz szükséges víztárolás céljából létesítették, mert annyira harmónikusan illeszkedik a tájba. Nem hiányozhatnak a mesés élményből a barlangok sem. Nézzük meg valamelyiket, van belőlük bőven, a szakemberek többszázra becsülik a bükki mészkőben képződött barlangok számát, jut belőle Lillafüredre is. Akár a tudományos szempontból nevezetesebb Szeleta és Büdöspeszt barlangokat, akár a turisztikai szempontból nevezetesebb Kecskelyuk barlangot, mely az aktív barlangok közé tartozik (nagyobb esőzésekkor még ma is patak indul belőle), vagy az István barlangot, melynek szeszélyes cseppkőképződményeit csodálhatjuk meg. A környék 1947–48-ban feltárt barlangja a Kőlyuk, mely évezredekig a denevérek szállása lehetett. Csodás vidék, mesés palota,

vízesés, titokzatos barlangok, tengerszem, kedves hegyifalu — Petőfi, az Alföld szerelmese, méltán hasonlította Svájchoz nagy-nagy elragadtatással ezt a tájat.

Vendégünk mikor ideje lejártával összegezi élményeit, reméljük elfelejti a zavaró apróságokat: álldogálást a buszmegállónál, hosszabb várakozást egy pohár sörre, vagy hogy felfedezett az egyik kirakatban egy régen áhított könyvet, egy különleges anyagot, vagy egy művészi kerámiát, s éppen van annyi pénzem, felkiáltással tüstént befordult az üzlet ajtaján, hogy megvegye, de odabenn közölték vele: sajnos elfogyott, nem, nem a kirakattól nem vehetjük ki — no mondom, ha ezeket a momentumokat már elfelejtette, biztos vagyok benne, hogy a Keletbükki Erdőgazdaság kollektívája által nyújtottak olyképpen ötvöződnek a város-adta élményekkel, hogy jó volt, szép volt, kellemes volt itt, eljövünk újból nemsokára. S ha a kilátónál búcsúzik, végighordozva még egyszer tekintetét a Szinva völgyében épült talán leghosszabb magyar városon — merthogy főutcaja az állomástól Lillafüredig tart — védve a zöldellő Avassal, a messze kéklő Bükk hegységgel és a szelíd dombokkal és teljesebb képvel távozik, mint mivel ideérkezett, — elértük célunkat.

Oláh Miklósné

IRODALOM:

1. Unger—Szabolcsi: Magyarország története.
2. Pethő Tibor: Budapest—Miskolc—Aggtelek (Panoráma sorozat).
3. Hazai kis tükör: Magyar írók országjárása.
4. Miskolc 1968. — Miskolc Városi Tanács kiadványa.
5. TIT: Országjárás vezetőik forgatókönyve.

KÉPEK:

Régi torony az Avason.

Széchenyi tér, háttérben az avasi templommal.

A diósgyőri vár.

A SZOT székház.

(Kletz Károly felvételei)

A GAZDÁLKODÁS KIALAKULÁSA ÉS ÚJ NAGYÜZEMI MÓDSZEREK KERESÉSE A BÜKK TERMÉSZETES FELÚJÍTÁSÁRA

A vasgyártás megindulásával az ember figyelme a Bükk erdei felé fordult. Az ipar fejlődése egyre több épületet, valamint tűzifát, faszenet továbbá meszet igényelt, és a környező erdők szinte kínáltak az ehhez szükséges fát. Az erdő hasznosítása előtérbe került. Ezt gondos tervezés előzte meg.

A Bükk első felmérését az egri krónikás szerint 1772-ben a pálos-rendi barátok végezték el.

Ez idő tájt a külfországból tanult Kneidinger inzsellér a császár szigorú parancsával érkezett Miskolcra. A parancs nyomán lázas ütemben újra mérni kezdték a Bükköt. 1776-ban lett készen az első, mérhető térkép és a bécsi udvar urai ezután pontosabban rovathatták ki az adót.

Kneidinger térképét azonban a fejlődés eszközeként is felhasználták. A kincstár diósgyőri uradalmának tisztjei a vágásokat területosztással ezen jelölték ki. Ők talán nem is sejtették, de a késői utódok – akik mindig okosabbak – megállapították, hogy amit dédapáik tettek, az térszakozás volt, és munkájuk az erdők üzemtervezésének első csirái közé tartozik.

A térképről következtetni lehet arra is, hogy az erdő hasznosítását tarvágás útján tervezték száz éves vágásfordulóval, szálerdő üzem módban.

Az első – mai fogalmainknak is megfelelő – üzemterv külső felvételeihez 1815-ben fogtak hozzá. Ez három év alatt készült el és az egész diósgyőri uradalmat felölelte. Tartalmazta a már akkor létező diósgyőri, újhutai, mocsolyási és parasznyai erdőhivatalokra vonatkozó állományleírást, korosztály táblázatot, részletes „vágatási”, valamint részletes felújítási tervet.

Az üzemterv a kezelést szálerdő üzem módban, 80 és 100 éves vágásfordulójú fokozatos felújító vágással írta elő. Ez volt a gazdálkodás kerete az 1879. évi erdőtörvény életbelépéséig.

Nem sokkal később új üzemtervek készültek, de a kezelési elv nem változott. Kivételt csupán a diósgyőri erdőhivatal egy része (a Csanyik völgy, Királykúti völgy. Ostoros és Köpüs) képezett. Itt a középerdő üzem módot írták elő úgy, hogy a sarjfat 40 éves, a mag-eredetű egyedeket pedig 80–120 éves korban kell kitermelni.

1901-ben újból felmérték az erdőt. Az új üzemtervek az 1930-as években még használatban voltak. és az 1937. évi felvétel alapjául szolgáltak.

A Bükk keleti fele 1920-ban, az országhatárok megváltozásával Magyarország legnagyobb állami erdőbirtoka lett. Így az erdészeti tudományos kutatásban és a felsőfokú oktatásban is jelentős szerephez jutott. Távol esett ugyan Soprontól a Főiskola tanárai, köztük elsősorban a nagy nemzetközi tekintélyt kiérdemelt Róth Gyula és Fekete Zoltán mégis itt végezték legjelentősebb kísérleteiket. A kísérleti területeket jelenleg az ERTI gondolzza.

A vándorgyűlés résztvevői közül bizonyára sokan gondolnak vissza jóleső érzéssel arra az időre, amikor talán még kevesebb tapasztalattal de fiatalon a Bükkben gyűjtötték az adatokat a kutatáshoz vagy a nagygyakorlatokon vettek részt.

Az erdőbirtok feltárása az akkori idők gyakorlatának megfelelően kisvasút építésével kezdődött. Sokunk szeretett emlékü professzora Modrovich Ferenc pályája kezdetén, mint magy. kir. segéderdőmérnök, a kultúrmérnök kollégák sikertelen próbálkozása után vette kezébe a tervezést a huszas évek kezdetén. Feladatát bravúrosan oldotta meg. Merészen tervezett viaduktjai karcsú eleganciával hidaijakként át ma is a meredek és sziklás hámosi hegyoldal mellékvölgyeit. És mi büszkék vagyunk az ország egyetlen olyan erdei vasútvására, amelyen az utas két alagúton is áthalad.

Nemcsak vasutat épített azonban Modrovich Ferenc. Részt vállalt a jávorkúti fennsíkra vezető savósi út tervezésének előkészítésében. Ez és az erdei vasút ma is a Bükk-fennsík anyagmozgatásának fő útőre.

A műszaki munkák megindulásával egyidejűleg az erdőművelés is új utakat keresett. Kaán Károly kezdeményezésére a két háború között vette kezdetét a szálaló vágásokra épülő gazdálkodás. A „fő használatokat” csak óvatosan és fokozatosan hajtották végre, hogy a vágásterületek az anyafák magjáról újuljanak fel és mesterséges erdősítésre legfeljebb csak a hézagok pótlásakor legyen szükség.

Kaán Károly módszerének elvülhetetlen érdeme, hogy a bükk természetéhez igazodva olyan újulatokat hozott létre, amelyekből jó fejlődésű erdők alakultak ki. Ennek szép példái a Savós völgy-

ben lévő fiatal állományok. Megkésve kerültek ugyanis tisztításra a törzskiválasztó gyérítések során, mégis kiváló erdővé váltak.

A két háború közötti időben a Kaán-féle módszer gyakorlattá vált. Ezt a gyakorlatot a háború és a háború utáni úgynevezett „cégi termelések” időszakában derékba törte. A szállítási nehézségek, de elsősorban a profit utáni hajszája azt eredményezte, hogy egyes kőpályás utak mentén fekvő erdőrészeket felújulás nélkül is tarra vágta.

Helyükbe az erdészek mesterséges úton akartak erdőt létesíteni. Ez azonban a gyakori pótlás, vagy a két-háromszori újraerdősítés ellenére sem sikerült maradéktalanul. Sok területen 10–15 év múlva is csak vadvédelmi kerítés építése után fejeződhetett be a munka. Így a jó termőhelyek hosszú időn keresztül nem adhattak növedéket.

A második világháború után a rendszeres állami gazdálkodás újra a Kaán-féle elvek alapján indult meg. Ennek eredményeként az új erdő mindenütt jelentkezett. A módszer nem okozott csalódást. A szükséges munkaerő rendelkezésre állt. A bükki fakitermelők teljesítménye még kéziszerszámokkal is kielégítő volt és nem sokkal maradt el a mai szinttől. Egy-egy fűrészpár havilagban 150–200 m³ fát termelt ki.

A fuvarozás a kőpályás utakig vagy a kisvasúti rakodókra azonban sok fogatot igényelt. Egy pár ló napi teljesítménye a 4–5 km-es távolságon alig haladta meg a 3 m³-t. Eleinte bőségesen volt fuvarerő, később a mezőgazdaság kollektívizálásával a magánfogat száma csökkenni kezdett. Így az anyagmozgatást az időközben életre hívott fogatgazdasággal sem tudtuk maradéktalanul megoldani. Az 1950-es évek elején két-hároméves anyag is feküdt tő mellett.

Ezután következett a gépesítés „hőskora”. Szinte minden anyagmozgató gépet kipróbáltunk. Ezeket több-kevesebb sikerrel alkalmaztuk, és kerestük az újabb gépeket az újabb technológiákkal együtt.

A növekedő népgazdasági igényekkel egyidőben egyre több fát kellett kitermelnünk. A közelítést azonban nem tudtuk megfelelő időben elvégezni. Ennek eredményeként sok sérült, nyomorék újulatot hagytunk magunk után.

A gépek alkalmazása során felismertük, hogy az akkori eszközökkel nem mindig célravezető a gépi közelítés erőltetése. A fogat ugyanis megfelelőbbnek és termelékenyebbnek bizonyult. Azt a célt tűztük magunk elé, hogy a közelítés távolságát lecsökkentsük, és az anyagmozgatás további részét a kőpályás utakig kiszállítás formájában traktorvontatta pótkocsikon végezzük el. A gépeknek az első

időben nem építettünk utat. A kísérleti szakaszban kiválasztott területeken mégis megfelelő eredmény mutatkozott.

Ez az új munkamódszer felvetette a szállítópályák létesítésének szükségességét. Ebben az időben jelentek meg az erdőgazdaságban az útépítő gépek. Ez új lehetőségeket teremtett.

Első útjaink többnyire lánc talpas traktorok forgalmára készültek. Legtöbbször a régi szekérnyomokat szélesítettük ki, és csak az igen meredek szakaszok áttűzésére került sor. A 15–20 százalékos lejtők azonban így is gyakoriak voltak. Az utak végén erdei rakodókat létesítettünk.

Az addig alkalmazott fakitermelési módszer változatlan maradt. A kézfűrészst ugyan felváltották a motorfűrészek, a darabolás és a készletezés azonban továbbra is fő mellett történt. A közelítést fogataink külön szakaszban végezték, gyakran 4–5 km-es távolságra, hiszen a földútépítés csak kezdeti stádium volt. Így nagy fogatgazdaságra volt szükség, melynek fenntartása és szervezése szinte megoldhatatlan nehézségeket jelentett. Ez nagy lekötöttséget eredményezett és így nem maradt idő az ágazatok tevékenységének összehangolására. A munkák összehangolt elvégzése és szervezettebbé tétele érdekében elhatároztuk, hogy kísérleteket állítunk be. A kísérletekkel tisztázni akartuk: milyen módszerrel növelhetjük a fakitermelés és anyagmozgatás termelékenységét és mi lesz az erdőfelújítás legjobb nagyüzemi módszere. A munkába bekapcsolódott az Erdészeti Tudományos Intézet is. Kívánságunkra Lillafüreden kirendelt-seget létesített. A továbbiakban az ERTI és az Erdőgazdaság közösen végezték a vizsgálatokat, illetve közösen látták el az üzemi tevékenység irányítását.

A munka 839 hektáros kísérleti területen 1957 augusztusában indult a korszerű erdőgazdálkodási eljárások kidolgozására, a technika nagymértékű és gazdaságos felhasználásával.

Két kérdéscsoportot kívántunk tisztázni.

Az egyik erdőművelési jellegű volt, és a felújításra, az erdőnevelésre, a növedékfokozásra vonatkozott.

A másik azokat a műszaki megoldásokat kereste, amelyek az erdőművelési és fahasználati követelményeket termelékenyen és gazdaságosan elégítik ki.

A kutatás a műszaki előfeltételek, elsősorban a szükséges feltáráshálózat, meghatározásával kezdődött. Ezt követte az utak megépítése, melyre alkalmat adott az 1957. év utáni időszak, amikor rendelkezésünkre állt a megfelelő anyagi fedezet és a feltárás fejlesztésének gépei.

Irodalmi ismereteink nem tették feleslegessé a vizsgálatokat. Üzemi gyakorlatunk alapján indultunk el. Korábban tapasztaltuk,

hogy a traktorok részére merész műszaki jellemzőkkel készített egyszerű földutakon a gépkocsik is felmerészkedtek az erdei rakodóra. Ez csak jó időjárási viszonyok között történhetett. Ilyenkor azonban megindult a szállítási verseny a traktorok és a gépkocsik között. Ez a spontán kialakult helyzet hívta fel figyelmünket a fejlesztés lehetőségeire és irányára. Olyan feltárás látszott szükségesnek, amelynek pályáin a magasabbrendű és kisebb önköltségű gépek – a gépkocsik – minél közelebb juthatnak a kitermelt fához. A fogatos közelítés távolságát így kívántuk csökkenteni.

A feltárással szemben másféle szempontból is támasztottunk követelményeket. Az eddigi munkák tapasztalata alapján olyan feltárás vált szükségessé, amely lehetővé teszi a fakitermelés és a közelítés munkájának összekapcsolását. Csak így látszott biztosíthatónak az újulat megvédése.

Korábban még fokozott felügyelet mellett sem tudtunk kiméletelesen közelíteni. Régi gyakorlatunkban ugyanis a véghasználatok olyan erdőrészekben folytak, ahol az újulat az egész területet borította.

Kíváncsún látszott tehát a felújítási rendszer megváltoztatása. Úgy véltük, hogy a leghelyesebb megoldást az egyenletes bontás helyett az egyenlőtlen bontás alapján kell keresnünk. A térbeli rendet a vágástéri feltárással kívántuk biztosítani.

Fentiek alapján a feltáró hálózattal szemben támasztott követelményeket a következőkben határoztuk meg:

Legyen a faanyagmozgatás alapja.

Tegye lehetővé az olcsóbb üzemű és nagyobb teljesítményű gépek felhasználását a kiszállításban.

Rövidítse le a legköltségesebb anyagmozgatási szakasz – a közelítés – távolságát.

Biztosítsa a közelítés kiméletes elvégzését.

Tegye lehetővé – ha szükséges – a gyakori fahasználatot.

Biztosítsa a korszerű erdőművelési módszerek alkalmazását.

Az utak határozzák meg az erdők térbeli rendjét. Legyen az úthálózat a felújítás és általában az egész erdőgazdálkodás váza.

A feltárás ne bontsa meg az erdő egységét, és ne teremtsen káros mikroklimatikus viszonyokat.

A követelmények meghatározásából is kitűnik, hogy a feltáró hálózattól nem csupán a faanyagmozgatás megkönnyítését vártuk. Olyan útrendszert akartunk, amely valamennyi ágazat eredményének gazdaságossági optimumát biztosítja.

Már a vizsgálatok megindulása előtt világossá vált, hogy a követelmények csak a szokásosnál jóval nagyobb útsűrűségi paraméterekkel elégíthetők ki.

Az anyagmozgatás legkisebb önköltsége alapján a magasabb rendű vonalak tervezési irányelvei ekkorra már tisztázódtak. A feltárás erdőművelésre gyakorolt hatását azonban a szakírók legfeljebb említették, de számszerűleg nem vonták be számításaikba. A legfontosabbnak a feltárás, a fahasználat és az erdőművelés gazdaságos összhangjának megteremtését tartottuk. Ezért vizsgáltuk a természetes felújítás módozatait is.

Az irodalomból ismert egyenlőtlen bontáson alapuló módszereket túl merevnek ítéltük. A biológiai szempontból meghatározott követelmények ugyanis műszakilag gazdaságosan nem látszóttak kielégítőnek.

Más szempontból az előfeltételek műszaki megvalósíthatóságának oldaláról kellett tehát keresnünk a megoldást. Előtérbe helyeztük az erdőrendezési szempontokat is. A termőhelyileg eltérő területeket, amelyek rendszerint más-más felújítási, fakitermelési és közelítési technológiát követeltek, utakkal szándékoztunk elválasztani egymástól. Ezzel arra törekedtünk, hogy kezelési egységeket alakítsunk ki.

A kísérleti terület kőpályás útjai akkor már készen voltak. A gyűjtőutakat az anyagmozgatás törvényszerűségei szerint terveztük. Hozzájuk csatlakoztattuk az alacsonyabb rendű vonalakat, a vágástéri feltárás műszelvényes útjait. Ezekkel akartuk szétválasztani az új szempontok szerint kialakított erdőrészleteket, és egyben meg akartunk felelni a biológiai követelményeknek is.

Anyagmozgatási szempontból a feltáráshálózat egyszerűbb vonalain – beleértve a gyűjtőutakat is – egyirányú forgalommal szándékoztunk a kiszállítást elvégezni.

Emellett törekedtünk arra is, hogy az útrendszer egy része esős időszakban is forgalmazható legyen. Ezt elsősorban a nyomvonal megfelelő vezetésével biztosítottuk és csak másodsorban alkalmaztunk kőszórást.

Kidolgoztuk a felújítás útrendszerhez igazodó tervét is.

A területi adottságoknak megfelelően hálóztuk be az erdőt utakkal. A feltártság egyes gravitációs egységekben hektáronként elérte a 200 fm-t is. Átlagosan mintegy 100 fm/ha útsűrűséget hoztunk létre.

A kísérleti terület gondos feltáráásával egyidejűleg megkezdtük az útépitést az erdészeti többi területén is. Úgy véltük ugyanis, hogy egy elszigetelt terület nem ad megfelelő támpontot. Egy egységesen feltárt, egységes módszert alkalmazó üzem önköltségén keresztül szándékoztunk lemérni az eredményt. Ilyen erdészetiünk nem volt, és ezért törekedtünk arra, hogy a lillafüredi erdészeti teljes területét

feltárjuk. A helyi adottságok szerint változó útsűrűségi paramétereket alkalmaztunk.

Ez a munka közel van a megvalósuláshoz. 1972-re befejeződik a lillafüredi erdészeti teljes feltárása. A kőpályás és gyűjtőút rendszert addigra kialakítjuk, a kapcsolódó vágástéri feltáráshálózatot pedig a véghasználati területeken fokozatosan és a termelési ütem arányában építjük meg. Ezzel a munkával elérjük, hogy a feltárt erdőben a célkitűzéseink szerint folytatott összes tevékenység gazdaságossági mutatóit az erdészeti önelszámolás közvetlenül szolgáltassa.

A feltárási munkájának ezernyi gondja teljesen lekötötte a vele foglalkozó szakembereket. Így nem volt idő a már feltárt erdőben bekövetkezett változások folyamatos észlelésére. Néhány évvel később, amikor a bekövetkezett változások felvételét és értékelését elvégeztük, mindenkit meglepett az intenzív feltárási erdőművelési következménye. Ez a térbelileg rendezett erdő újulatának az utak rendszeréhez igazodó erőteljes megjelenése volt. Várakozáson felül sikerült műszaki munkával ráerőltetnünk az ember akaratát a természetre.

A feltárási munka végrehajtása során sokszor hangzott el az erdőt féltő szakemberek részéről az az aggály, hogy a termőterületből sok elvész az útpályák kialakításával. Az erdőművelők továbbra is amellettkardoskodtak, hogy a mi klímánkon és viszonyaink között a bükk legjobb felújítási módszere a fokozatos felújítógágás. Nem akarták tudomásul venni, hogy az egész területen megjelenő egyenletes, egykorú újulat nem teszi lehetővé a kiméletes anyagmozgatást.

A Bükkben gyakran száraz a nyár és gyakori a késői fagy. Emiatt sokszor lefagy a bükk virága, vagy lesül a bükkmakk mielőtt beérne. Ezért a bő magtermés ritka. Erre alapozta az erdőművelők nagy része azt a véleményét, hogy a felújítást a periódikusan jelentkező bő makktermésből a fokozatos felújítás módszerével kell biztosítani. Így a csaknem minden évben szórványosan lehulló mag az új erdő szempontjából elveszett.

Kísérleti munkánkkal el akartuk érni a szórványosan jelentkező magtermés hasznosítását. Tudtuk, hogy ez csak gyakori beavatkozással érhető el. Ennek lehetőségét a feltárással kívántuk megteremteni.

Tíz évvel a kísérletek megkezdése után a feltárási által szilárd keretet kapott fahasználat olyan erdőművelési rendszer kialakításában játszott közre, amelynek továbbfejlesztése elől ma már nem lehet kitérni.

A szakember számára a bükk természetes felújításának módszerei tankönyvi kuriózumnak számítanak. Tanultunk csoportos, ernyős, szegélyes, vonalas, kulisszás és egyéb rendszerekről, de kiterjedten

csak fokozatos felújítás néven – az ernyős vágást – alkalmazzuk. Néhány lelkes szakemberünk megvalósította ugyan kisebb területeken az egyik vagy másik felújítási változatot, de ez nem vált általános gyakorlattá.

A kísérleti területen kialakult felújítási módszerek már napjainkban is üzemi méretűek. Megítélésünk szerint alkalmasak arra, hogy továbbterjedjenek.

A módszer lényege, hogy a felújítás vezetése nem igazodik merev elvekhez. A változatos termőhelyeken a természet útmutatása alapján kell dolgoznunk, megváltoztatva a mikroklimatikus viszonyokat. Ezzel serkentjük vagy fékezzük az újulat megjelenését és fejlődését. Rendszerünk tehát nem tagadja az eddig ismert felújítási módszereket, de nem is alkalmazza mereven.

Eljárásunk a klasszikus felújítási rendszerek olyan szintézise, melyen a meghatározó az anyagmozgatás törvényszerűségei szerint kialakított és az erdőrendezési valamint kezelési céloknak megfelelően kialakított feltáráshálózat.

A klasszikus felújítási eljárások szerzői többnyire meghatározták az anyagmozgatási pályák kitézési elveit, sőt rendszerét is. Közös vonásuk, hogy felújítási módszerüket és a biológiai adottságokat tekintették meghatározónak. Az úthálózatot előbbieik függvényének, és ezért másodlagosnak tartották. A feltárás műszaki jellemzőivel nem is foglalkoztak. Ez természetes, hiszen 40–60 évvel ezelőtt az anyagmozgatás eszköze a fogat, a pálya pedig a szekércsapa volt.

Mi a felújítási rendszer meghatározójának a feltárást tartjuk, melynek magasabb rendű pályáit az anyagmozgatás önköltségi optima szerint alakítjuk ki, az erdőrendezésre pedig a vágástéri feltárást használjuk fel. Az utakat megfelelő műszaki jellemzőkkel tűzzük ki. Ez adott terepen többnyire determinálja a feltáráshálózatot, amelyet már közepes lejtésű terepen sem lehet újabb szempont – a meghatározott felújítási rendszer – szerint lényegesen módosítani. Ha ezt mégis erőltetjük, vagy a feltárást valamely felújítási rendszer kiszolgálása érdekében alakítjuk ki, egyrészt aligha közelíthetjük meg az anyagmozgatás optimumát, másrészt a rendezési célokat. Meggyőződésünk, hogy az anyagmozgatás különböző rendű pályái határozzák meg a felújítás rendszerét. Ezenkívül befolyással van rá a kitétség és néhány biológiai tényező. Így kisebb területen is gyakran kell többféle felújítási rendszert alkalmaznunk.

A felújítás tervezésekor egy elvet mindenképpen meg kell tartanunk. Az anyag mozgása a termőterületen nem járhat újulat károsítással. Az újulatnak ott kell tehát megjelennie, ahol a későbbi munkák során nem áll a döntés és az anyagmozgatás útjában.

A kísérleti munkák alkalmával egyaránt sor került a csoportos, a vonalas, a szegélyes felújítási rendszerek vagy azok kombinációinak alkalmazására. Tapasztalnunk kellett, hogy a legtöbb módszer kivitelezése függ a végrehajtó személy egyéniségétől. Lehetőleg előnyben kell tehát részesíteni azokat, amelyekben az egyéni megítélés szerepe kisebb. Erre azért van szükség, mert az üzemi gyakorlatban a munka technikai szinten válik általánossá, erdőgazdaságunk ezért a vonalakhoz kötött, könnyű eligazodást biztosító, a nagy térbeli rend által szinte gépiesen diktált módszereket kívánja elsősorban alkalmazni. A felújítási időszakban esetleg megváltozott kezelőszemélyzet ezt a munkát törés nélkül is folytathatja.

A tanulmányút során üzemi méretű eredményeinket mutatjuk be.

Beély Miklós

KÉPEK:

A régi felújítási gyakorlat sapkaképződéshez vezetett.

Sarangok a vágástéri utak mellett.

Vágástéri út, a felszabadított csoportok szélén álló anyafákkal.

Útrendszerhez igazodó vonalas felújítás, előtérben lékes felszabadítással.

(Kletz Károly felvételei)

1851

/1866/

A BEMUTATÓ TERÜLETEN FOLYTATOTT ERDŐGAZDÁLKODÁS VÁZLATOS ISMERTETÉSE

A Keletbükki Állami Erdőgazdaság területe növényföldrajzilag zömmel a Pannónicum flóratartomány Mátricum flóraidékéhez, ezen belül a Borsodense és Tornense flórajárásokhoz tartozik. A Bükk hegység dr. Babos osztályozása alapján az V. Északi Középhegység tájcsoport 18. Bükk-hegység erdőgazdasági tája. A bemutató terület tengerszint feletti magassága 6–300 m. Középe és északi része enyhe lejtésű, helyenként tebrekkel szaggatott. Körülötte a Bükk gerinceinek láncolata emelkedik. A hegység alapkőzete túlnyomó részben mészkő és agyagpala. Kisebb mennyiségben előfordul a dolomit, a homokkő, az andezit, a porfir, a kvarc és az augit. Itt-ott folyami kavicsot, sőt márgát és löszhullást is találunk. Éghajlatára, földrajzi elhelyekedésén kívül, tengerszint feletti magassága is hatást gyakorol. Évi közepes hőmérséklete 7–8 C fok. Csapadék átlaga 700 mm. A harmatképződés egész nyáron át észlelhető. Az alapkőzet sajátosságából eredően a Bükk tele van teberrel, meredek sziklafallal és víztelen völgygel.

Annak ellenére, hogy a Vándorgyűlés központi kérdésévé a bükk természetes felújítását kívánjuk állítani, bemutatónkat mintegy kontrasztképpen mégis mesterséges alátelepítéssel kezdjük. A Miskolc 57/d erdőrészlet 6,79 hektáros déli kitettségű területe részben a melica-s, száraz, részben a hárs-kőris szikla- és törmelék bükkösök típusához tartozik. A két típus határa az ellaposodó gerinc miatt nehezen vonható meg. Az állomány összetétele 50 százalékban bükk, 30 százalékban magaskőris, 20 százalékban hegyi- és korai juhar volt, melyet néhány szál hárs és berkenye tarkított. A felújítás munkáját az állomány 110 éves korában kezdtük meg 1964-ben. A záródás ekkor már alig 60 százalékos volt. Ez időre a déli kitettség és az öngyérülés következtében az állomány alatt már összefüggő gypszint alakult ki. A gypszintet főleg *Melica uniflora*, *Poa nemoralis*, *Stellaria holostea*, *Viola silvestris* alkotta, itt-ott kisebb *Asperula odorata* foltokkal. Ilyen körülmények között a bükk természetes felújulására már nem számíhattunk.

A Bükk-hegységben a mészkőhegyek gerincén és a gerinchez közel álló déli lejtőkön sekély, sziklás, kötörmelékcs talaj képződött. Ezeken elegyes, korán öregedő bükkösök alakultak ki. Itt a természetes felújítás csak viszonylag fiatal (60–80 éves) korban érhető el. A gazdálkodás alapját képező régebbi üzemtervek készítői tipológiai ismeretek hiányában gépiesen alkalmazták a 100–120 éves vágásfordulót. Ez történt az 57/d esetében is. Ezért a felújítást már csak mesterséges beavatkozással tervezhettük. Kezdeti időpontul 1964 ősze és 1965 tavasza kínálkozott. Ősszel ugyanis közepes bükk- és tölgy-makk termésünk volt. A természetesen adódó makktermést mesterséges alátelepítéssel kombinálva hasznosítottuk. Pásztás talajelőkészítést végeztünk 2 m sortávolsággal és 60 cm pásztaszélességgel. A pásztákba sorosan tölgy- és bükk-makkot vetettünk. Hektáronként tölgyből 2,5 mázsát, bükkből 25 kilogrammot használtunk fel. A területet a vaddisznó és a szarvas károsítása ellen örök beállítással igyekeztünk megvédeni. Annak ellenére, hogy a védelmi munkába időnként a vadászok fegyverei is bekapcsolódtak, a tavasz és a nyár folyamán jelentős vadkár mutatkozott. 1965 őszen kerítést kellett építenünk a további károkozás meggátolására.

Az alátelepítés előtt eltávolítottuk az állomány 30 százalékát, azaz 808 m³-t. Elsősorban a felújulás szempontjából nemkívánatos magaskörist és juhart vágtuk ki. A bükkök közül csak néhány beteg fa került kitermelésre.

Az első időszakban jelentkező vadkárt a lábon maradó anyafák későbbi szórványos makkhullása némileg ellensúlyozta, így további mesterséges beavatkozásra, pótlásra nem volt szükség. 1967 nyarán már megállapíthattuk a felújítás sikerét. A csemeték és az újulat – főként a tölgy – érdekében 1968 elején a még álló anyafákat is kitermeltük, összesen 1791 m³ fatömeggel.

A bekerített terület keleti sarkán közel 1 hektáros terület a felújítás előtti állapotot mutatja. Ennek oka az, hogy az úthálózathoz igazodó erdőrészlet alakításakor ezt a területet az új üzemtervezés más erdőrészlethez csatolta.

Az 57/d erdőrészlet bemutatását két okból is fontosnak tartjuk. A már említett, gépiesen alkalmazott vágásfordulók miatt az elöregedett állományokban a jövőben is sok ilyen feladattal kell számolnunk. A siker ezeken a területeken csak hasonló nagy munka- és költségigényű módszerekkel biztosítható. Tervünk az, hogy a jövőben, még a jelenleg érvényes üzemterv revíziója árán is, a száraz termőhelyeken 60–80 évre csökkentjük a vágásfordulót. Csak így remélhetjük, hogy a viszonylag fiatal fák felújítási erélye és a korszerű vágásvezetés jelentősen csökkentheti a mesterséges beavatkozás mértékét.

Felérve a gerince, a Kiskőrös északi oldalán másik világ tárul eléünk. Ameddig a szem ellát, jól felújult hegyoldalakat, szép fiatalosokat látunk. A Bükk halványzöldjéből szálsként, vagy csoportosan, mintegy kontrasztként, lúcfenyők sötét koronái magasodnak ki. Elődeink a fel nem újult, üres foltokat fenyővel pótolták. Ez a gyakorlat hagyományként maradt ránk.

Az eléünk táruló kép szépsége mellett észrevehetők az alkalmazott felújítási módszer fogyatékoságai is. A völgyek alját ugyanis már szépen fejlett, léces erdők borítják, de a gerincek felé egyre csökken az újulat magassága, mintegy jelezve, hogy így elkerülhetetlen a sapkák képződése. Az újulat csak hosszú idő alatt tud megerősödni és erdővé fejlődni. Az egyes kitermelések során a döntésdarabolás-felkészítés és közelítés nagy károkat okoz, és gyakran veti vissza a már fejlődésnek indult fiatal fácskákat. Egy-egy erdőrészlet teljes felújítása így 30–40 évet is igénybe vehet.

A felújítás elhúzóadásának az az oka, hogy a gazdálkodás menetét a természet és nem az ember irányítja. Az újulat általában a mélytalajú völgyelésekben települt meg először, s ennek megmentése érdekében indult meg a felszabadítás.

1967-ben — a kísérletek kezdetén — a szomszédos erdőrészletek gerinceit még sapkák fedték. Elődeink egyébként kifogástalan eredményeinek ezek az árnyoldalai. A kísérletek megindulása idején elhatároztuk, hogy olyan módszert dolgozunk ki, mellyel elkerüljük a sapkaképződést és az újulat többszöri károsodását.

Az 52/i erdőrészlet 11,54 hektáros észak-északkeleti kitettségű területe volt az első kísérlet helye. Ez részben asperulás, részben carexes típus. Az állományt akkor 95 százalék bükk, 5 százalék kőrös és juhar alkotta. A felújulás az állomány 120 éves korában, 1950-ben indult meg, egy 500 m³-t kitevő erősebb gyérítés után. Az állomány záródása 80–85 százalékos volt. A kedvező termőhelyeken a korábbi makktermések eredményeként 1957-ben már foltonként szép újulat verődött fel, mintegy 50 százalékos borítással.

Első feladatunk a terület feltárása volt. Az utaknak messze-menően biztosítaniuk kellett a fakitermelés és közelítés kiméletes-ségét. Itt adott helyzethez, a természet által létrehozott felújításhoz igazodtunk. Nehezítette a feladatot a terület kis kiterjedése és szaggatottsága. Ezenfelül csak ebben az erdőrészletben folyt fakitermelés. Az utat rövid idő alatt el kellett készíteni. Olyan gyűjtőutat kellett tehát létesíteni, amelynek vonalán több szerpentinszerű kanyar és hosszú szakaszon 12 százalékos lejtő is volt. Ehhez a gyűjtőúthoz kapcsoltuk a vágástéri feltárás vonalait. Kitűzésükkor 15–18 százalékos lejtést is kellett alkalmaznunk.

Az 52/i-ben a gyűjtőút és a vágástéri feltárás tengelytávolsága átlagosan 40–60 m, így 1 hektárra mintegy 200 fm út jut. Ezeken az utakon lánctalpas traktorokkal szándékoztunk a fát kiszállítani. A tűzifát és a rövid választékokat a fakitermelők kézi közelítéssel juttatták el az utak szélén kialakított sarangokba. A sűrű úthálózat lehetővé tette, hogy a fák zömét koronájukkal az utakra döntsük. Így nem merült fel sok kézi közelítés. A rönkök fogatok vonszolták ki az újulatból.

A kiszállítást az első időszakban lánctalpas traktorok végezték pótkocsikkal. Később azonban, a merész műszaki jellemzők ellenére, a száraz időszakokban gépkocsik vették át ezt a szerepet. Ez a módszer az 1963/64-es kitermeléstől kezdve általánossá vált. Ekkora már megépült a kurtabérci útszakasz is, 6 százalékos mértékadó emelkedővel, amelyen a gépkocsik kedvezőtlenebb időjárás esetében is bejárhattak a vágásterületre.

A bemutató során az autóbuszok ugyanezt az utat fogják használni.

Amíg a felújulás eljutott a jelenlegi állapotig, három alkalommal dolgoztunk az erdőrészetben. 1957/58-ban 3181 m³-t, az állomány mintegy 50 százalékat távolítottuk el. A bontást a nagyobb újulatcsoportok teljes, vagy részleges felszabadításával kezdtük. Az utak mentén, vagy azok közelében csak a beteg, vagy rendkívül rossz habitusú fákat vágtuk ki. Így a záródás nagyfokú maradt. Ezzel kívántuk az itt megjelent újulat fejlődését visszaszorítani.

1963/64-ben történt a második belenyúlás. 971 m³-t termeltünk ki. Ekkor az újulatcsoportok további felszabadítását végeztük el.

1966/67-ben fejeződött be a fahasználat. Ebben az időben az anyaállományból még 1560 m³ állott, az eredeti fatömeg 25 százaléka. A nagy mennyiséget mégis az újulat károsodása nélkül termelhettük ki, hiszen a fák az utak szegélyein helyezkedtek el. Irányított döntéssel tehát könnyen az utakra kerülhettek.

Az 52/i felújításának sikere arra ösztönzött, hogy összehasonlítást végezzünk olyan erdőrészetek újulatával, melyekben 1957/58-ban már a végvágást is elvégeztük.

Megállapítottuk, hogy a kísérleti területen az újulat műszaki kora mintegy 10 évvel többre tehető, mint a kontroll területeken. Más szóval kifejezve, munkánkkal csupán az újulatban 10 évnek megfelelő többletnövedéket biztosítottunk a megmaradó anyafák hízásán kívül.

A kedvező eredmény kialakulásában a céltudatos újulatkímélésen kívül valószínűleg más tényezőknek is szerepe volt. A Bükk-hegység területén ugyanis számos olyan erdőrészetünk van, amelyről

1957/58-ban az utolsó anyafákat is eltávolítottuk, méghozzá sűrűbb, egyenletesebb és magasabb újulatból. Az újulatot ezeken a helyeken sem érte jelentős károsodás. A kitettség, a talaj és általában a termőhelyi viszonyok megegyeztek, sőt egyes helyeken kedvezőbbek is voltak. Mindezen kívül a kontroll területek a teljes felszabadítás után sokkal több napfényhez jutottak és megkapták a teljes csapadékmennyiséget is. A fejlődésbeni jelentős különbség – megítélésünk szerint – a megmaradó anyafák által létrehozott kedvező mikroklima eredménye volt. Ezt a gazdálkodási eredményt mérlegrendszerünk nem mutatja ki, ezért nem ösztönöz kellően az újratermelés bővítésére.

Az 52/i erdőrésztetre elmondottakhoz az igazság kedvéért az is hozzátartozik, hogy a területnek voltak olyan sekély talajú részei, ahol zömmel kőris állt. Ennek újulata nem volt kívánatos. Itt a felújulást – a fafajcsere érdekében is – mintegy 0.5 hektáron lucfenyő csemeték ültetésével egészítettük ki.

Az 52/i mellett hasonló tipológiai adottságú az 52/f erdőrésztet. Területe 7,50 hektár. Elegyaránya 90 százalék bükk, 6 százalék magaskőris, 4 százalék korai és hegyi juhar. 1958/59-ben hektáronként 50 m³-es egészségügyi termelést hajtottunk végre. Ez a fakitermelés nem bontotta meg jelentősen a záródást. Az újulat elsősorban az 52/i felől az oldalvilágítás hatására jelent meg. Ezt követően az erdőrésztetben 1967/68-ban végeztünk fakitermelést. Jelöléskor azt az elvet alkalmaztuk, amit az 52/i-ben 11 évvel ezelőtt. Az erdőrésztet keleti oldalán lévő gerincet választottuk támadóvonalként, és az újulat felszabadítását kis csoportokban kezdtük meg. 1092 m³ fát termeltünk ki. Az erdőrésztet völgyi részét a fahasználat alig érintette, hiszen az újulat még csak kis mértékben jelentkezett. Itt a kőrist és néhány beteg bükköt termeltünk ki.

A felújításnak ezt a módját csak azért választottuk, hogy az előző erdőrésztet felújításának egyik korábbi stádiumát érzékeltethessük. Ez a munkánk volt az egyedüli, amit kifejezetten a bemutató érdekében végeztünk így. Egyébként kézenfekvőbb lett volna a vonalas felújítás alkalmazása az útrendszerhez és a gerinchez igazodva. Úgy érezzük azonban, hogy ezzel a szándékos módosítással sem tettük kétségessé a felújítás sikerét.

A következő erdőrésztet az 52/e, amelynek területe 18,26 hektár, elegyaránya 75 százalék bükk, 20 százalék kőris, 5 százalék juhar. Mint az elegyarányból is látszik, tipológiai jellemzői nem azonosak az előző erdőrésztetével. Itt már a félszáraz típus van túlsúlyban, a talaj pedig mész alapkőzetre rakódott porhullásból kialakult barnaföld. A termőréteg szerkezete poliédes, kőzetdarabokkal. A fák gyökerei az anyakőzet repedéseit jól kihasználják. E körülmények-

nek köszönhető a sekély talaj jó állománynevelő hatása. A talaj bő agyagtartalma következtében előálló időszakos vízbőség miatt szinte teljes záródásban jelenik meg a *Mercurialis perennis*, közte megtalálható az *Asperula odorata* és a *Viola silvestris* stb., míg felfelé a *Melica uniflora* és a *Carex pilosa* is előfordul. A természetes felújítás nem jelent nehézséget, bár a talaj kötörmelékese. Az első véghasználati jellegű gyérités az állomány 133 éves korában, 1958/59 évben történt, amikor mintegy 700 m³ fát termeltünk ki. E bele nyúlás s az előző évek gyéritéseinek hatására az újulat a legkívánatosabb helyen, az erdőrészlet nyugati felén, a mellékgerinc mentén jelent meg, 1967 és 1968-ban 1665 m³ fatömeget termeltünk ki. 1968 őszén a gerinc mellett felnőtt újulat felszabadítását fogjuk megkezdeni az első szegély belevágásával.

Ebben az erdőrészletben azt szeretnénk bemutatni, hogy a felújítási rendszerek alkalmazásakor rugalmasság kívánatos, mert bár a terület utakkal be van hálózva, az első támadóvonal mégsem fog egybeesni az utak nyomvonalával. Itt a gerinc mellett olyan eréllyel jelentkezett az újulat, hogy az őszi termelés során itt fogjuk megkezdeni a bontást. Itt sem szegjük meg az anyagmozgatás szerintünk legfontosabb törvényét. A fákat a felújult részokről újulatmentes vagy kevésbé felújult részek irányába döntjük és közelítjük az utakra.

Az 52/d erdőrészlet területe 14,10 hektár, faállományát 70 százaléban bükk, 20 százaléban kőris, 10 százaléban korai, hegyi juhar és hegyiszil alkotta. Kora 120 év. Tipológiaiilag megegyezik az 52/e-vel.

A terület intenzívebb felújulása az 1958/59-ben bekövetkezett útpásztá vágások és az ezt követően végrehajtott 560 m³-t kitevő gyérités után indult meg. Az újulat elsősorban az utak szegélyében jelentkezett és kapott erőre, de a szórt fény hatására az állomány zártabb részein is felferődött. Itt és a szomszédos területeken nagy a műszelvényes utakkal elért feltártsági fok (139 fm/ha). Ezek a tényezők már szinte automatikusan meghatározták a felújítás vezetésének legcélravezetőbb módszerét. Nem kellett egyebet tenni, csak az utak mentén megjelenő újulat felett 30–40 méter szélességben, szinte válogatás nélkül kivágnunk az anyafákat. Ezzel serkentjük a felszabadított területek újulatának erőteljesebb fejlődését. A visszamaradó anyafák ugyanakkor kedvező mikroklimát hoznak létre.

A sűrű úthálózat és a felújítás vezetése biztosítja egyrészt a faki-termelési és közelítési munka nagyfokú termelékenységét, másrészt a nagyfokú újulatvédelmet. Ezeken felül a fahasználat eredményére gyakorolt hatás is kedvező. A területen lehetőség nyílott az össze-

tett komplex munkamódszer alkalmazására. Ennek során a fogatos kerékpárral az utakhoz közelített fát nem készletezték, hanem a termeléssel egyidejűleg maguk a fakitermelők rakták fel a gépkocsira. Az átvételezés a kisvasúti rakodón történt.

Egy-egy munkás teljesítménye a fakitermelésben, a közelítésben és a felterhelésben meghaladta a havi 100 m³-t. Ez az eredmény önmagáért beszél.

Az 52/d erdőrészletben 1968 első hónapjaiban 2263 m³ fát termeltünk ki. A választékok 24–48 órával a döntés után már vasúti rakodóra kerültek. Ez szerény becslés szerint legalább 3–4 százalékos termelési érték növekedést eredményezett. A gyors értékesítés miatt ugyanis elkerülhető volt a minőségromlás.

Az 52/c erdőrészlet kiterjedése 11,71 hektár, faállománya 90 százalék bükk, 5 százalék juhar és 5 százalék kőris. Kora 120 év. Tipológiailag megegyezik az előbbi erdőrészlettel. A terület keleti kiszögelésének felújítása hasonló elvek alapján történt, mint az 52/d-ben. Az erdőrészlet nyugati fele keleti kitettségű meredek oldal és ellaposodó gerinc. A meredek lejtő déli részén, korábbi széldöntés után nagy kiterjedésű felújulás keletkezett. A véghasználatot az üzemtervi előírások korábban nem tették lehetővé. A nagy terület felszabadítását most együtemben kellett elvégeznünk. Így még a leggondosabb munkával sem kerülhettük el a felújult rész alsó egyharmadának károsodását.

A nagymértékű lékes felszabadítástól a jövőben sem tekinthetünk el. Ezt a módszert azonban csak a természet által létrehozott kényserhelyzetben alkalmazzuk.

Az 52/d erdőrészletben összetett komplex munkamódszerrel 1968 elején 2387 m³ fát termeltünk ki.

Az 52/m erdőrészlet területe 9,66 hektár. Termőhelyi és faállomány viszonyai megegyeznek az 52/c-ével. A felújítást a keleti részen az utak rendszeréhez igazodó több keskeny, a nyugati szél közelében pedig a gerintől kiinduló egyetlen széles pásztában, vonalas módszerrel kezdtük meg. 1968 elején összetett komplex módszerrel 1150 m³ fa került kitermelésre.

A bemutató területén és a szomszédos erdőrészletekben 1968 elején három és fél hónap alatt mintegy 10 ezer m³-es fahasználatot végeztünk. Ez a mennyiség folyamatosan, a döntést követő 24–48 órán belül vasúti rakodóra került. A felszabadított és a további sérülések veszélyétől mentesített újulat által elfoglalt terület megközelíti a 20 hektárt. A fahasználatban mutatkozó megtakarításon kívül – amely önmagában is fedezte a feltárás költségét – a felújulás

egyetlen fakitermelés alkalmával, erdőművelési munka nélkül közel félmillió forintot eredményezett. Ez azt jelenti, hogy az erdőfelújítás termelési értéke önmagában is elegendő a terület földútjainak építésére.

Az a véleményünk, hogy alkalmazott eljárásunk az ország többi erdőgazdaságában is a felújítás nagyüzemi módszerévé válhat. Saját területünkön mindazon helyen, ahol a viszonyok hasonlóak, már néhány évvel ezelőtt megkezdtuk széleskörű bevezetését.

Módszerünk részleteit ágazati feladatok szerint a Vándorgyűlés erdészeti ülészakán ismertetjük.

Zathureczky Lajos

